

SEVDAHOM SAM GORU OKITIO

V nabitu polni dvorani družbenega doma Stadion so se 13. maja predstavili gostje iz Bosne. Člani folklorne skupine, orkester narodno-zabavne glasbe in humoristi kulturno-umetniškega društva iz Velike Kladuše so pripravili nadvse pisan program. Kulturno prireditev sta organizirala občinska sveta Zveze sindikatov Bežigrad in Velika Kladuša. Foto: L. Č.

»Samorastniki so med nami«

O 4. kulturnem srečanju slovenskih gradbincev – oktobra ga bo organiziral IMP – pripoveduje Štefan Praznik

Delovna organizacija IMP IZIP je organizator četrtega kulturnega srečanja gradbenih delavcev Slovenije, ki bo oktobra v Ljubljani. Kakšen je pomen in kakšna zgodovina teh kulturnih srečanj, nam je pripovedoval sekretar republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije Štefan Praznik. Republiški sindikati so namreč že od vsega začetka pomagali pri izvedbi kulturnih srečanj gradbincev.

»Kulturna srečanja gradbincev so zrasla iz dveh pobud,« je začel Štefan Praznik. »Posamezne delovne organizacije, oziroma kulturne organizacije v njih, so že prej vrsto let sodelovale – na primer dravogradski Kograd in Slovenijaceste. Druga pobuda pa je izvirala iz vsakoletnih srečanj starejših gradbenih aktivistov, sindikalnih delavcev, kjer so vsako leto pripravili tudi kulturni program, ki so ga izvedli kulturni amaterji iz vrst gradbenih delavcev.

Delavci Kograda so nato predlagali, da bi napravili večje srečanje, na katerega bi povabili tudi kulturne ustvarjalce iz drugih delovnih organizacij in tako razširili program. Naš republiški odbor je to pobudo sprejel z odprtimi rokami in po svojih močeh pomagal pobudnikom, da bi zagotovili udeležbo iz vseh gradbenih organizacij.

Nekaj let poznamo sindikalno kulturno akcijo in akcijo Kulturno delavcem, ki jo je vodilo Glasilo Komunist in Zveza komunistov. Obe akciji sta precej prispevali k

razmahu kulture v združenem delu, toda kulturna srečanja gradbincev so poglavalno korenine že prej.

Nismo se slišali, da bi sindikati v drugih dejavnostih organizirali podobne kulturne prireditve. Ali to pomeni, da so gradbinci in monterji najbolj kulturni delavci, oziroma da najbolj skrbijo za to dejavnost?

»Res je, da v drugih dejavnostih takšne oblike ne poznajo, kar pa ne pomeni, da so brez poslušala za kulturo,« meni Štefan Praznik. »Najbrž nima smisla ugotavljati, kateri sindikati posvečajo največ pozornosti kulturi. Toda glede na širino, na to, koliko delavcev se kulturno udeležuje, smo gradbinci gotovo med tistimi panogami, kjer je kulturno življenje najbolj razvito. Žal pa je tudi pri nas to kulturno ustvarjanje še vse preveč samorastniško. To pravim zato, ker v delovnih organizacijah premalo poznajo kulturne dosežke svojih sodelavcev, zunaj pa je njihovo delo še manj poznano. Premalo se ve, da so nekateri kulturni ustvarjalci iz naših vrst dosegli prav zavidljivo kakovostno raven – o čemer pričajo zbirke pesmi, ki so jih izdelali, in strokovne ocene njihovih likovnih razstav.«

Pravite, da so kulturniki iz vrst gradbincev premalo znani. Ali ni s kulturna srečanja nič prispevala, da bi se to spremenilo?

»Seveda so prispevala, saj opažamo vse večji interes tako za ustvarjanje kot za predstavitev tega ustvarjanja v javnosti. Ko smo sre-

čanja začeli, je bila močna predvsem kolektivna ustvarjalnost, se pravi pevski zbori in glasbeni ansambli. Ti seveda delujejo in se razvijajo tudi naprej. Od prvega kulturnega srečanja dalje pa se je močno razmahnilo tudi individualno ustvarjanje, se pravi vse vrste likovne umetnosti, vključno s fotografijo, pa tudi književnost – kratka proza in poezija. Te vrste so se tako razmahnile, da smo morali na zadnjem srečanju v Novem mestu opraviti selekcijo poslanih del. Srečanja so pokazala, da bi bilo v nekaterih večjih organizacijah smotno razmisliti o podobnih prireditvah internega značaja, na katerih bi kulturni ustvarjalci predstavili svoje delo sodelavcem in tako spodbudili še nove ustvarjalce, hkrati pa bi lahko naredili izbor za kulturno srečanje slovenskih gradbincev, da bi ta republiška prireditev ostala v racionalnih mejah.«

Povejte še kaj več o dosedanjih organizatorjih kulturnih srečanj in značilnostih teh prireditve!

»Prvi organizator je bila delovna organizacija Kograd, kolektiv z 2.000 delavci. To srečanje je bilo leta 1979 v Dravogradu. Leta 1980 je srečanje organizirala delovna organizacija Primorje v Ajdovščini, lani pa Pionir v Novem mestu. Vsa tri srečanja so bila zelo dobro pripravljena, saj so se organizatorji resnično potrudili.

Nasploh pa moram reči, da me je kot udeleženca dosedanjih srečanj vedno prevzelo navdušenje sodelujočih in organizacijska raven, ki je bila vedno zares visoka. Manj pa je razveseljiva bolj slaba odmevnost kulturnih srečanj tako v delovnih organizacijah, iz katerih so sodelujoči, kot v krajih, kjer je srečanje. Pri odmevnosti kulturnih srečanj sem opazil soodvisnost med velikostjo kraja, kjer je bilo srečanje, in pozornostjo, ki jo je zbudilo v javnosti. V manjših krajih so imela dosedanja srečanja večji odmev kot v zasičenih in izbirnih večjih krajih.«

Kaj lahko na koncu poveste delavcem IMP-ja, oziroma IZIP-a, organizatorjem letošnjega, četrtega, kulturnega srečanja gradbenih delavcev Slovenije?

»Da smo za organizatorje četrtega srečanja predlagali IMP, smo imeli v republiškem odboru sindikata gradbenih delavcev več razlogov. Prvi je kulturno ustvarjanje, oziroma pogoji, da bi takšno srečanje spodbudilo širši razmah kulturne dejavnosti. Vemo, da so delavci

IMP že nekaj dosegli v kulturni ustvarjalnosti, saj poznamo njihov pevski zbor in nekatere nadarjene kiparje, ki so že imeli razstave. IMP letos praznuje jubilej, petintridesetletnico, ki ga lahko takšna prireditev še obogati. In ne nazadnje, IMP je s svojimi toždi in delovnimi organizacijami prisoten po vsem slovenskem prostoru. Tudi IMP-jeva dejavnost je igrala vlogo pri izbiri, saj so vsa dosedanja srečanja organizirale delovne organizacije s področja gradbene operativne, pa smo v republiškem odboru menili, da je prav, če to nalogo enkrat prevzamejo monterji. In ko smo se pogovarjali, komu naj jo zaupamo, smo bili prepričani, da ima IMP vse pogoje za uspešno organizacijo takšne prireditve.«

LOJZE JAVORNIK

Z lanskoletnega srečanja bežigradskih pevskih zborov – nastop MPZ Posavje Foto: J. B.

Pesem naj zadoni

V petek, 4. junija, bo v kinodvorani na Črnučah bežigradska pevsko srečanje

Na občinskem srečanju odraslih pevskih zborov in manjših vokalnih skupin iz naše občine bo letos sodelovalo štirinajst skupin: dva mešana, šest moških in trije ženski pevski zbori, oktet, kvintet in kvartet, okroglo 200 pevcev. Srečanje bo na Črnučah in bo posvečeno kongresoma Zveze komunistov, prazniku občine Ljubljana Bežigrad in petdesetletnici delavskega prosvetnega društva Svoboda Črnuče.

Zbori so si izbrali revialni nastop, predvsem domače narodne in revolucionarne pesmi; ne po naključju, saj so pevci v prvi vrsti tisti, ki z voljo ne-gejujo lepo slovensko pesem, narodno kot tudi revolucionarno oziroma partizansko. Na letošnjem srečanju ne bo novih zborov, vedno bolj v ospredje pa prihajajo zbori, ki delujejo v delovnih organizacijah. Z vestnim in kvalitetnim delom so že opozorili nase, vedno bolj pa smo veseli tudi njihove številčnosti.

Na srečanju, ki bo v kinodvorani Črnuče, Titova 351, v petek, 4. junija ob 20. uri, bodo sodelovali: mešani pevski zbor DPD Svoboda Črnuče, mešani

pevski zbor ozd Commerce, mešani pevski zbor Geološkega zavoda, oktet Črnuče, ženski pevski zbor Jurij Flajšman, mešani pevski zbor tozd Avtoobnova, ženski pevski zbor ozd Petrol, mešani pevski zbor Posavje, kvintet Savski val, mešani pevski zbor DPD Svoboda Črnuče, mešani pevski zbor ozd IMP, kvartet Zora in ženski pevski zbor DPD Svoboda Črnuče.

M. P.

BEŽIGRAJSKA GODBA NA PIHALA

Uniforme so že kupili

Ideja o bežigradski godbi na pihala je že dokaj stara, morda kdo že misli, da godbe sploh ne bo. Pa se tudi počasi daleč pride. Blizu trideset glasbenikov, večinoma iz vrst rezervnih vojaških starešin, se je že prijavilo za sodelovanje. Gre za stare mačke, ki jim korak po bežigradskih ulicah ne bi bil prvi v pihalni godbi. Vsa stvar pa postaja v zadnjem času kljub težavam oprijemljivejša. Instrumente (32) so že naročili; ker so iz uvoza, pa nihče ne ve, kdaj jih bodo dočakali. Precej poceni so dobili 35 uniform, ki jih bo treba še malce dodelati, pa bodo za godbenike prav izvrstne.

Dve, tri vaje, pa se bodo lahko predstavili Bežigradčanom, pravi Viki Ramovš, ki se s tovariši trudi za bežigradsko pihalno godbo. »Sprva se bomo naslonili na izkušene godbenike, potem pa bo seveda dovolj možnosti tudi za začetnike,« pravi hkrati s povabilom, naj se vsi, ki se zanimajo za sodelovanje, javijo kar na občinsko konferenco socialistične zveze, Linhartova 13, telefon 310-085. S. D.

»Okno, risba in ime«

V Bežigradski galeriji razstavlja grafike Bojan Gorenc

V Bežigradski galeriji nadaljuje mo s prakso, da avtor soustvari katalog z besedilom, ki pomeni manifest dela in mišljenja. Tako je tokrat Bojan Gorenc s tremi besedili dopolnil vizualno sporočilo grafik:

● V tem času ne vidim bistvene razloga za vračanje ikonografije umetnosti v preteklost in za ekleticizem. Potrebno je prebiti opno ustaljenih pojmov in stvari. Skrajne meje spoznanj, do katerih se je prebiti mišljenje (v) umetnosti, je potrebno razširiti. To pomeni, da ne zadošča le temateziranje vsebin, s katerimi se je umetnost ukvarjala, ampak je najvažnejši problem vzpostavljanja lastne identitete – še posebej zato, ker se umetnost že celo stoletje ne giblje več proti centru, proti skupni zavesti, ampak je postala pomembnejša od tega, težnja po razlikah.

Doumeti skušam bistvo situacije okoli zadnje, skrajne redukcije in spremembe vsebine in forme v slikarstvu. Opiram se na tezo, da je bila pozicija skrajne redukcije na prototip podobe (na bazične, določujoče elemente) le prehod – sicer v samem sebi zelo pomemben prehod, ter da je formalistično obravnavanje slikarstva le tematiziranje te izhodiščne situacije.

● Večina grafik izhaja iz kroga, stih, trikotastih in kvadratnih oblik, ki so podvržene stalni analizi in razkrivanju. Risbe v zaporedju in vzporedju odpirajo ena drugo pot do nastanka in končnega smisla ni. So hkrati sredstvo in dejstvo.

Smisel risbe je deloma čez njo, v njenem »še ni«, v njeni nadaljnji možnosti. Njeno simbolno se izmika razlagi, noče biti zavezano informiranju o vsebini zunaj svojega obstajanja, prisotnosti. Podlaga mu je zaupanje v delo očesa, v mišljenje pogleda in iz tega zaupanje v avtonomnost čutne nazornosti risbe, v način njenega zrenja v svet.

Bojanu Gorencu je ta razstava šesta samostojna predstavitev. Di-

plomiral je leta 1979 na grafičnem oddelku Akademije za likovno umetnost v Ljubljani in je za svoje delo prejel akademsko Prešernovo nagrado leta 1978 za grafiko, v času razstave v Bežigradski galeriji pa je prejel tudi »Zlato ptico«, priznanje ZSMS.

Razstava bo odprta do vključno 1. junija.

MILOŠ BAŠIN

Zvočne grafike

Razstava beograjske skupine OPUS v Bežigradski galeriji

Po beograjski predstavitvi zvočnih grafik beograjske skupine OPUS 4, smo tokrat v Ljubljani prvič videli likovno razstavo, ki vključuje glasbene izkušnje. Večina grafik je nastala ob razlikah

skladbah. Tako je grafika likovno videnje – slišanje skladbe.

Skupino OPUS 4 sestavljajo štirje skladatelji: Milimir Drašković, Vladimir Tošić, Miroslav Miša Savić in Lazarov Miodrag Pashu. Nastala je sredi sedemdesetih let in je najprej združevala neformalno usmerjenost k vsem odprtim oblikam umetniške eksistence, nato pa je razvila neposredne praktične in ustvarjalne tendence. Že od samega začetka delovanja je za vse štiri avtorje značilna in tipična določena raznovrstnost in pristop do ustvarjalnega dejanja, tako s strani posameznega avtorja kot s strani skupine kot celote. Tisto kar je skupno, je vsestransko angažiranje na področju nove umetniške prakse: avtorji sami izvajajo svoja dela, pišejo eseje in primerjalne študije in se zavzemajo za polno uveljavitev skrajno nekonformističnega načina ustvarjanja in mišljenja.

Prostor ustvarjanja se giblje v okvirih glasbenega medija kot takega, elektroakustične glasbe, medija filma, videa in diapropicij, pomenskozvočnih del narejenih v mediju tape-arta, likovnih predlog in instalacij, pa vse do happeninga, individualnih in skupinskih performansov.

Del tega ustvarjanja smo lahko videli tudi na videu in ob nastopu enega izmed avtorjev Miodraga Lazarova Pashua na otvoritvi razstave, ki pa je bila tudi predstavitev prve plošče OPUSA 4. V istem času pa je beograjski študentski kulturni center izdal še tri plošče, ki so blizu ustvarjalnosti te skupine: ploščo skupine za drugo novo glasbo, ki nadaljuje z zvočno izkušnjo minimalne glasbe, dvojni album Johna Cagea – Sonate in interudiji za preparirani klavir – John Cage je eden izmed utemeljiteljev nove glasbe in nove umetniške prakse ter skupine Interaction, ki jo vodi eden izmed sodelavcev beograjske elektronskega studija. Tako je bila razstava v Bežigradski galeriji tudi predstavitev teh del.

MILOŠ BAŠIN

V Commercu pojejo

Njihov pevski zbor šteje 33 pevk in pevcev – Letos nastopajo v domovih za starejše občane

V Commercu se je na oglasni deski pojavilo vabilo: za vse, ki bi želeli sodelovati v pevskem zboru. Že po nekaj vajah je moški, sicer komorni zbor, zapel na proslavi dneva OF in 1. maja. Junija meseca je zborček sodeloval že na občinskem srečanju pevskih zborov, kjer se je kot najmlajši po stazu dobro odrezal. Tako se je utrdilo jedro zboru, letos pa so se moškimi pevci pridružile še ženske in tako danes zapoje mešani zbor ozd Commerce s triinšestdesetimi pevci.

Zbor je bil ustanovljen na pobudo delovne organizacije Commerce in deluje pod pokroviteljstvom osnovne organizacije sindikata ozd Commerce. Namen zboru je, da razvija, ohranja in širi narodno, umetno in revolucionarno pesem, in da s kulturnoprosvetnim delom dviga splošno in pevsko kulturo in politično ter moralno zavest članov zboru. V letošnjem letu si je zbor zastavil nalogo nastopati v domovih za starejše občane v Ljubljani in izven nje. Tako so pevci s svojim obiskom in pesmijo prinesli ure prijetnega razvedrila starejšim ljudem. Skupaj z zborom sodeluje na teh nastopih še vokalni kvartet Zora iz prosvetnega društva Savije-Kleče. Doslej so nastopili za Bežigradom, v Šiški, na Taboru, načrtujejo pa še nekaj nastopov. Program pevcev iz Commerce obsega slovenske (koroške) narodne, nekaj umetnih, pa tudi pesmi drugih jugoslovanskih narodov. Že od vsega začetka vodi ta mladi zbor glasbeni pedagog Srdjan Ribarovič. Omeniti velja, da bodo pevci iz Commerce sodelovali na občinskem pevskem srečanju pa tudi na otvoritvi ex-tempora Ljubljana 82 v atriju Mestne hiše.

Velja omeniti, da je simpatični pevski zbor plod široko zasnovanega programa kulturnih dejavnosti in velikega razumevanja vseh delavcev za nenehni razvoj kulturnega življenja v okolju, kjer delajo. M. Š.

ŠTEFAN PRAZNIK, sekretar republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije: »Kulturna ustvarjalnost delavcev zasluži večji odmev v javnosti.« Foto: L. J.